

# FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

## Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:  
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.  
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Nyílt tér: soronként 20 fill.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő  
Kéziratokat nem adunk vissza.

## Dolgozik az adóprés.

Fogaras, 1908. aug. 15.

Ez az óriási moloh mint mindig, úgy ez évben is megkezdte és szerencsésen végre is hajtotta bőséges aratását. Elmondhatjuk erre is, mint a dráma hőséne a cselekedetére, hogy: „szelet vetett és vihart aratott!”

Igen, vihart aratott, mert nyomában rögtön feltámadott úgy a „misera contribuens plebs“, tehát a plebeusok mint patriciusok méltatlansága egyaránt.

Általános a panasz megyeszerte a polgárság körében, hogy az adó nem lett sok tekintetben a polgárok keresetéhez, jövedelmi forrásához mérten igazságosan elbírálván és kivetve. Vannak olyan polgárok, akiknek nagyobb a jövedelmi forrásuk, mint egyeseknek és mégis több adót vetettek ki reájuk, mint azokra, akiknek kevesebb a bevételük. S ez az állapot csakis úgy keletkezhetik, hogy az adókövető közegek nem ismerik kellőleg a polgárok kereseteit s rosszul vannak informálva.

A helyzet csak azt bizonyítja, hogy

itt van már a tizenkettedik óra: a pénzügyigazgatóság ide hozatalára vonatkozólag.

Mi egy teljes, ép, egészséges vármegyét nem tudunk elképzelni pénzügyigazgatóság és törvényszék nélkül.

Amely vármegyében ezek a fenti tényezők hiányoznak, az nem tudhat teljes egészet produkálni, olyan, mint az az ember, akinek a feje hiányzik, *élőhalott*.

Fogaras rendezett tanácsu város lett, tehát így a fenti intézményeket határozottan megkivánhatja, mert akár a városi, akár a vármegyei adminisztráció kötelékében előfordulnak fegyelmi, büntetések. A kisebb büntetéseket, vagy visszasságokat elintézi az elsőfokú hatóság, a város rendőrkapitánya, vagy a községek szolgabírái, igen de a nagyobbakat a kir. járásbíróhoz, majd a kir. törvényszékhez kell áttenni. No már most, ha valami bűntényt a kir. járásbírósnak át kell tennie a kir. törvényszékhez, hát azt már Fogarasz vármegyében nem lehet fölhalálni, át kell menni egy más, idegen vármegyéhez Brassóhoz,

hogy igazságszolgáltatást adjon az illető bűntényben.

Igen, de az a bíró is ember ám, akinek tanulmányoznia kell az illető ügyet s ha a megye szokásait, erkölceit, viszonyait kellőleg nem ismeri, egyszerre nem hozhat olyan meritoriális ítéletet, mint az az egyén, aki a vármegye népeit, annak szokásait, erkölceit ismeri, — az nagyon természetes.

Igy van tehát a dolog az adókievítésnél is, aki nem ismeri kellőleg a finansialis helyzetet, az illető vármegye állapotát, hogy jómodu ez vagy szegény, az méltányosan nem ítélhet, az adót részarányosan ki nem vetheti.

Igy fordulnak elő azután olyan anomáliák, hogy aki pár évvel ezelőtt bizonyos összegű adót fizetett, arra most megegyszer annyit vetettek ki, holott kereseti forrása az előző évekhez viszonyítva most sem változott semmi tekintetben sem. S ha az illető erélyesen föl szólal, hát csak helyre áll a régi állapot. No már most így csakugyan föltehető az, hogy az illető adó nem lett a viszonyok tekintetbe vételével hüen kivetve, ha azon

## TÁRCA

### TELNEK, MULNAK...

Telnek, mulnak az esztendőök,  
Egyre többet számolunk...  
Minden ének hatyudala  
Intő-szó, hogy meghalunk.

Meghalunk... s a földi létnek  
Nyoma tán nem is marad,  
Más maroknyi porszemnél egy  
Dombora, kis hant alatt.

Porrá lesz, mi mulandó volt,  
De vigasztal a tudat,  
Hogy a lélek égbe szárnyal,  
Enyészettől ment marad.

És a hely, hol másik részünk  
Alszik, csöndesen pihen;  
Golgotha lesz, megáztatva  
Szeretteink könyvvel.

A por... és köny... egyesülve  
Ismét új életet ad;  
Fünek, fának s a kegyelet  
Ültette kis virágnak.

Herczeg Albert.

### Fürdői levél Fogarasra.

— A „Fogaras és Vidéke eredeti tárcája. —  
Írta: Halmy Gyula.

Lago di Nádpatako, 1908. aug. 15.  
Kedves —ssó!

Ez a talján nevű fürdőhely ismerős lehet előttem, ámbár úgy emlékszem, hogy Velencében még nem voltál. Én azonban... hát Velencében én sem voltam. De nem akarom, hogy soká keresd a térképen, bár tudom, hogy a geográfiában mindig eminens voltál, mert rövidebb utat halandó még nem talált föl a Mexiko de la Galeottó és a Merkur de Gwalbertusnál.

Am mindezekről eltekintve idei nyaraló helyem, resp. fürdőzésem utirányát röviden eképpen jelölhetem meg: Fogaras, Bethlen, Vojla s azután a nyugati expresszsel, már tudniillik a rohanó ménekkel eléred az Olthidat, azon keresztül pedig Lago di Nádpatakót!

Csodálkozva nézed kedves —ssó barátom, hogy miért adtam ilyen hangzatos nevet ennek a világhírű fürdőhelynek. Hát édes —ssó, meg kell vallanom, hogy egy járványserű nyavalya ellen egészen impotens voltam 12 évig. De fájdalom, az Ur 1908. évében ez a baj egész vehemenciával tört ki rajtam. Ennek az óriási bajnak az elnevezése, technikus terminusa: „kolmark nagy-zolás“ vagy a nép dialektusával mondva: rázni a rongyot! E betegség rendkívül ragadós, mint a száj- és körömfájás, vagy mint a rüh, érintkezés által terjed tovább... tovább!...

Ugy történt a dolog, hogy a kaszinóban több napilapból olvastam a balneologusok és doktorok kongresszusáról, amelynek célja a magyarországi fürdők ismertetése volt. Kimutatták ezek a jó urak, hogy a mi édes hazánkban minden betegség ellen lehet gyógyulást találni. Végtelenül jól esett nekem ez a tudat, megnyugvással tettem le a „Magyarországot“ és hálás tekintettel fordultam Árpád apánk képe felé, hogy e szép hazát és benne Lago di Nádpatakot is befoglalta hadműködési körébe. Önként fölmerült lelkemben a gondolat, — vajjon a vitéz Árpádnak nem volt-e reumája?

Ilyen érzések után ballagtam a Mexicoba a rendes délelőtti sörözésre, ahol azonban egyébről sem folyt a szó, mint arról, hogy ki hova megy fürdőzni? Egyik Marienbadba, másik Karlsbadba, Abbázia, Reichenhall, Radegund, Ischl és az isten tudja még, hogy hová nem, de annyi bizonyos, hogy hazai fürdőt egy sem nevezett meg. Nagyon drukoltam, hogy csak tőlem ne kérdeznék, hova megyek? De sorsom nem kerülhettem el, mert a következő percben már tőlem kérdezték: Hát te hova még a nyáron?

Khmm... khmm... igen, igen, okvetlenül megyünk és pedig a délvidékre, mert pihenésre van szükségem, az idegeim meg vannak támadva. Szóval huszárosan kivágtam magamat. Mennél közelebb jutottunk aztán az induláshoz, annál inkább érezhetőbbé vált, hogy szabadság tényleg van, de sajnos — arany nélkül. Eh mit, ilyen csekélység nem hozhat zavarba egy uri embert.

egyszerre így változtatni lehet. Mintha azt mondanánk, „ha akarom vemhes, vagy ha nem akarom nem vemhes!”

Ilyen körülmények között az adó-kivető bizottság elveszíti tekintélyét, bizalmát s a polgárság judiciuma előtt nevetségessé válik. Ezért sürgetjük mi a pénzügyigazgatóság idehozatalát, mert akkor ilyen anomáliák — mint most is — elő nem fordulhatnak.

Végelemzésben tekintve tehát a dolgot, csak oda konkludálunk, hogy itt a pénzügyigazgatásnak és a kir. törvényszéknek nélkülözhetetlen helye van s amellett kell agitálnunk, hogy a lex-nek és financiának méltó palotája legyen Fogarason!

Halmi Gyula.

### Aratás után.

A beállott országos eső, elemi csapás-ként ható viharok, aggodalommal töltötték el a gazdák szívét. Gondterhes fővel, az egész esztendő verejtékes munkáját féltő érzelmekkel tekint mindenki a már kérékbe kötött kalászkra, vajjon a természet hatalma nem teszi-e tönkre az utolsó 24 órában oly sok munka fáradságos gyümölcsét.

Minden földmivelő államban, tehát hazánkban is egy esztendő gazdasági mérlege a természettől függ. Ha a természet úgy akarja, hogy a kemény munka eredménytelenül végződjék, akkor szegénység, nyomor s szenvedés lép a rossz termés nyomába. Ha pedig jó kedvében, a gazda szerint igazodik, akkor mindenütt, hegyen-völgyön lakodalom, mert a föld bőven jutalmazza azokat, akik vele szorgalmasan és lelkiismeretesen foglalkoznak. Az ideai terméskilátások az eddig befolyt jelentésekből kifolyólag eléggé kedvezőek. De vajjon ki lát a jövőbe? Ki tudja, hogy a mostani sok eső miatt már-már rothadásnak induló buzakereszték, hogy eresztenek? Nem ártott-e meg tulságosan a sok eső?

Ebben rejlik a mi gyöngeségünk. Egy iparos, kereskedő államban, ha mindenki megtette kötelességét, ha csak valamely előre nem láthatott, rajtuk kívül fekvő nemzetközi

katasztrófa meg nem zavarja számításait, — legtöbb esetben úgy történik minden, mint ahogy ők azt előre kikalkulálták. Nem így az agrikulturnál, hol a természet szeszélyének van kitéve egy egész ország jóléte és boldogulása.

Ezzel nem azt akarjuk hibáztatni, hogy földmivelő állam vagyunk, mert elvégre ilyennek is kell lennie, de elkerülhető a természettől való feltétlen függés, ha a földmivelés mellett a produktív foglalkozások egyéb ágait is kultiváljuk. Hogyha hazánkban az ipar és a kereskedelem olyan mértékben lenne kifejlődve, mint az agrikulturnál, az esetben mitsem kellene rettegünk az esetleges rossz termés rettenetes következményeitől, mert ott lenne a másik jövedelmi forrás, amelynek létezését hazánk népe nem ismerte s kihasználni sem tudta.

Nálunk az ipar s különösen a háziipar igen kezdetleges és a lakosság nagyon csekély hányadát foglalkoztatja. Ennélfogva egészségtelen az az állapot, amely nálunk uralkodik, de mégis kevés mozgólódást, avagy törekvést észlelünk, amely ennek megváltoztatását célozná. Így most mindig arra vagyunk kényszerítve, hogy szorongó szívvel lessük az égboltot és esőért vagy száraz melegért imádkozunk aszerint, amint egyikre vagy másikra szükségünk van. Az időjárástól kell várunk azt, hogy reményeink teljesedésbe menjenek, vagy meghiusuljanak.

A természet hatalmát pedig befolyásolni nem lehet. Ha az úgy akarja, hogy az ideai természet tönkre tegye, egy esztendőig sanyli az egész ország. Egy, sőt több évig kell nélkülözünk azt, hogy képességeinket csak egyoldalul használtuk ki.

Epen ezért törekedjünk magunkat ettől az igától megszabadítani. Teremtünk ipart, neveljük a földmivelő népet a háziiparral való foglalkozás nemes és elsősorban hasznos eszméjé, hogy ezzel egyrészt a téli tétlen életnek véget vetve, másrészt jövedelmeit növeljük és a természet befolyása alatt álló javteleteket, melyek annyira bizonytalanok, — biztosabb alapokra fektessük.

De mindezeket csakis erős akarattal, kitartással és sok-sok munkával lehet megvalósítani.

Nem hihetjük, hogy mindezek a tulajdonságok hiányzanak a jó, mindenki által dicsért és érdemes magyar fajból.

—y— a.

### Az olvasás tanításának új módszere.

A nagy közönség előtt sem lehet érdektelen, miként vezet be a kisdedeket manapság a betűk világába, mely könnyűséggel s az aránylag rövid idő alatt tanulják meg ma mindat, mit pl. a régi silabizáló módszerrel csak nagy kinnal és évek hosszú során át sajátíthattak el az emberiség remény csemetei.

Mert bizony volt idő, amidőn ezen egyedüli szó: „paradicsomban“ olvasásának megtanulása szinte annyi ideig tartott, mint ma az ABC összes betűinek és azok szókká való összekapcsolásának megtanítása s nem csoda, mert nagyon nehéz volt a gyermeknek a pé-a, pa, az er-a, ra, majd para, a dé-i, di, paradi, a csé-o-em csom, pardiosom, a bé-a-en ban, a paradicsomban szó elolvasásának a kiereszkolása, mert a kisdéd előtt a pé-a soh'se pa, hanem péa s így az elhangoztatott betűkből természetesen sokkal könnyebben tákolta volna össze a „péaeradiécsóembéaen“ és nem a „paradicsomban“ szót.

Istennek hála, ezen gyermekkinzó metódus alkalmazásától emberöltőn is hosszabb idő választ el, de azért mi türes-tagadás a közelmúltban is ott tartottunk, hogy a beszéd természetes fejlődésének figyelmen kívüli hagyásával egyes szokat bontattunk hangokra a gyermekkel, ami magában véve is kínos dolog\*), leirtuk a hang képét a táblára, elkereszteltük x-y-nak, s a gyermeknek be kellett vágnia, mert rá parancsoltak, hogy muszáj tudni, ha akarja ha nem. Mily ártatlan könnybe lábadt szemmel tekintett aztán tanítója felé, ha egy vagy más betűnek nevét elfelejtette, mert az a lelkéből, melyhez ugyan semmi természetes kapocs nem fűste, — már nyomtalanul eltűnt, de addig ismételtgették vele, amíg csakugyan megtanulta, ha akarta, ha nem.

A kis világ szerencsésére megszületett a távoli nyugaton, Franciaországban az egyedül üdvözítő olvasási metódus, az úgynevezett „fonomimikai módszer, mely hazánk fiatalabb tanítóinak igyekvőit már mind meghódította s amelyet vármegyénk tanítósa

\*) Egy nagy ember tanítványom, ki másképp elég okos eszes ember — a legnagyobb igyekezete dacára sem tudta észrevenni, hogy az „ur“ szó két külön hangból áll.

Egy óra mulva már rohogott a fiaker velünk Bethlen felé. Végre, előtünedeztek Lago di Nádpatoko előörsei a szép fák. Félóra mulva megérkeztünk a híres fürdőbe. Alig helyezkedtünk el, átöltöztem és sétára indultam a szép parkban. De nini . . . szerencsére ők nem vettek észre! . . . ismerősöket pillantottam meg. Izzadni kezdtem és azonnal más utirányba vágtam.

Istenem! hát mi ez? Hiszen R-ék Reichenhallba mentek fürdőzni, csak nem tévesztettem én el az utirányt?

De fel sem ocsudtam még, egy kanyarulatnál megint csak ismerősök tűntek fel. Villámsebeseen tüntem el oldalt.

De hát mi ez? Jól látok-e? Hiszen K-ék Marienbadba mentek?

Rob nok vissza szobámba. A feleségem ijedten kérdez: Mi történt veled, miért vagy oly izgatott?

— Semmi, — feleltem én, — csak egy kis hiba van, eltévesztettük az utat.

— De hisz az lehetetlen! mondja az anyjukom.

— Igen is lehet! Itt a világos bizonyíték, mert R-ék Reichenhallba, K-ék pedig Marienbadba utaztak, tehát hol vagyunk mi, ha ők itt vannak?

Izgatottan megnyomtam a csengőt háromszor s csakhamar belépett egy feltűrt ingujju atyafi.

Mondja meg nekem, — fordultam hozzá, — hol vagyunk mi most?

— Hát kérem, a nagyságos ur világlátott ember, tán csak tudja, hogy Nádpatokon van. Külömben ott nincsenek látni

azt az urat ott kint, az a községi végrehajtó, az a másik meg a községi esküdt.

Hát azok is üdülni jöttek? Nem a, hanem egy fogarasi fürdőző urral van egy kis soruk. Felelte és azzal ott hagyott.

Pitymallott és mind világosabb lett előttem most már a helyzet. R-ék reichenhalli, K-ék marienbadi fürdőzése mind nagy-zolás. Vagyis rázták a rongyot. Elképzelted azt a határtalan örömet, mikor messze, nagyon messze a Pátriától a reichenhalli, marienbadi és mi, a délvideki fürdőzők, nagy utazás után Lago di Nádpatokon szemtől-szembe találkoztunk.

Igy bizony, a ragadós társadalmi körnek így lettem én is áldozatává.

De van ám ebben egy kis hasznom is, mert most itt megtanultam, hogy kell intelligens, okos uri embernek látszani, gentlemannek lenni. Ez utóbbira két fogarasi szép asszonyt tanított ki, illetve én lestem el párbeszédüket a parkban.

X-né. Mondd csak édes, láttad már a fess Koronkait? Ugy-e milyen intelligens, művelt, okos? A nadrágja fél lábszárig feltürve, a kalapja elől fel, hátul a hátáig le, balkezével eszik és olyan művelt, meg a bajusza is le van borotválva?

És így tovább.

Örömmel rohantam szobámba felé. Megvan! bravó, megvan! Most már tudom, hogy lehet az ember művelt, most már az összes kellékek birtokában én is helyet foglalhatok az előkelő körökben.

Szerencsére anyjukom nem volt a szo-

bába. Azonnal félcipőt húztam, piros harisnyát, világos nadrágomat fél lábszárig feltürtem, kalapomat elől fel, hátul le, már épen a tükör előtt álltam az ollóval, bajuszom iránt tervezett merénylet céljából, — mert hát mit meg nem tesz az ember, hogy „művelt, okos embernek“ lássék, — amikor az anyjukom betoppant.

Hát tehozzád mi ütött? És rögtön kijelentette, hogy egy percig sem él velem, ha a bajuszomból csak egy picurkát is le merek csipni. A kalapot lecsapta a fejemről, a nadrágomat szempillantásnyi idő alatt letürte. Már csak a férfi tekintély megővésére törekedtem és az ollóval egy magyarzó mozdulatot kívántam tenni, de az asszony, egy véletlenül kezoügyébe eső Walther-féle nyári szalámmal olyat talált a kezemfejére párbajozni, hogy én, mint legyőzött gentleman-hoz illik, rögtön kibékültem azon szent meggyőződésben, hogy itthon ő mellette, tényleg minden társadalmi, testi és lelki nyavalyából ki lehet gyógyulni.

Ebből láthatod, hogy a társadalmi és magyar nemzeti mivoltunkat kigunyoló borzasztó nyavalya minden fázist átéltem és hallgatva a nyári-kolbászra . . . . akarom mondani a kongresszuson elhangzó szakvéleményre, igéretet teszek neked, hogy jövőre nem rázom a rongyot és Nádpatokról, vagy egészen őszintén Kerecszóráról írok neked fürdői levelet.

my.

oltt még 1899. évi közgyűlésünkön saját tanítványaimmal a vármegyeház dísztermében szerénységem voltam szerencsés bemutatni.

Örökké emlékezetes nékem az ezen alkalomból köztisztelőben álló Páncél lelkész ur és szeretett volt vezérünk Váró tanfelügyelő ur között fölmerült rövid, de tanulságos szaváltás:

— Ugyan mire való a gyermeket még azokkal a jelekkel is megterhelni? kérdé az említett lelkész ur.

— A szentírás mondja: — viszonzá akkori vezérünk — mindeneket megpróbáltok, s a mi jó, azt megtartjátok!

És amit akkor megpróbáltunk jónak bizonyult, mert nemcsak hogy megtartottuk, hanem az akkor még kezdetleges újdonságot a tökély egyre magasabb fokára vittük anynyira, hogy ma már teljesen nyugodt lelkiismerettel idézhetjük Üdvözítőnk szent szavait: engedjétek hozzánk a kisdedekeket, mert azok kezünk alatt egy második otthonra találnak, ahol játszi kedv, öröm és ujongás között szerzik meg a tudomány kulcsát.

Nos hát miben áll az a fononimikai módszer?

Az édes anya ölében a kisbaba eleintén csak egyes hangokat, majd könnyed hangcsoportokat gagyog és csak azután képes értelmes szókat produkálni, annak világos tanulságát, hogy az ő ember beszéde is ekképpen alakult. Egyes természeti hangokat utánoztattam, ami legott mulatva elidéző tünemény mozgását taglejtéssel gesztussal is jelezte. Az így nyert hangokból alkotta össze szükségszerűleg az első kezdetleges szókat, a beszédet.

A franciák Grosselinje, az eddigi mesterkélt olvasási módszerek teljes szakításával a beszéd ezen természetes alakulását vette irányadónak: természeti tünemények által előidézett hangokat igyekezett a kisdedet megfelelő gyermekies jelzések kíséretében utánoztatni, ami legott mulatva tanuló helyiséggé változtatta át a komor színű iskolát, mert mi felelne meg jobban a gyermek játszi kedvének, mint éppen az ő foglalkozás köréből vett természetes eseteknek hang és mozgás által való utánzása.

A tünemény, mondjuk az eset, a hang és az ezeket jelző gesztus közötti kapcsolat természetességénél fogva észrevétlenül belopozkodik a gyermek tiszta lelkébe, és ott reprodukáló képességre készítő nyomot hagy. De ez még nem elég.

Grosselin egy nagyot és merészet gondolt: eleven kapcsolatot találni a tünemény, a gesztus, a hang és az ezt ábrázoló betű között is, olyan kapcsolatot, mely a gyermek lelkében megrögzítve, képessé tegye őt, az illető hang, betű és jel kölcsönös reprodukálására és ezt ő meg is találta a gyermek élénk képzelő tehetségében.

Egy példa nyomban világosságot fog vetni az elmondottakra.

Az r betű tanításáról van szó.

Ezt a hangot a kutya adja ki a legtermészetesebben.

A gyermek elébe állítjuk kedves meséske alakjában azt az ölbéli ebcsokét, amely így berregett a hozzánk közeledő idegen felé: rrr, s amint a kutya az idegen ruháját meg is szokta rángatni, ha hozzájut, a gyermekek ruhájuk könnyed rángatásával igen szívesen utánozzák a kutya berregését. A ruharángatás, illetve a mimika és a hang között oly természetes az összefüggés, hogy az egyik a másikat a gyermek emlékezetében minden megerőltetés nélkül idézheti elő. S ezzel meglévén nyomban át-megyünk a betű, még pedig a nyomtatott r betű megismertetésére segítségül hívván a gyermek annyira élénk képzelő tehetségét, mellyel ő egy alaktalan fadarabban is eleven bábut képes látni.

Figyelmessé tesszük őket, hogy most azt a hamis felhágaskodó és ruhát rángató kutyákat le is rajzoljuk s a két vonal között egy merőlegest húzva, I, azt mondjuk, ez a felhágaskodó kutya, a görbületét és a pontját is lerajzolva, azt mondjuk, ez a kutya nyaka és a feje, mellyel a ruha után nyúl, meghuzzuk a felső vízszintest és elke-

reszteljük a kutyus fülének, aztán az alsó vízszintest és az mondjuk rá, hogy ez a kutyus hátulsó szétterpesztett lába. Ha valamelyik kis kíváncsi a melső lábát kérdezné, megmondjuk neki, hogy azt ágaskodás közben a mellére vonta.

Igonis ez a kis kutyus, mely az idegen ruháját rángatta.

A ki a gyermek képzelődéséről bármennyire is foglalkozott, az el fogja hinni, hogy az ilyenképen bemutatott betű alak a gyermek elméjében valósággal élő lény, melynek lába, füle, feje meg szája van, s amelyet a lelkében még jobban megrögzíthetünk, ha egy bádögéből, vagy kártyapapírból kivágott s feketére festett nyomtatott r-et állítunk eléjük, azt a táblán levővel összehasonlítjuk, az e célra a falra erősített betűszinpadon berregés közben ide-oda mozgattuk s még a gyermekek ruhájához is elvisszük, hogy ott megfogja.

Ily berregő kutyust könnyű szerrel és sokat fognak rajzolni, ha mindjárt igen kezdetleges vonásokból is.

És így kellemes szórakozás között játszi módon kincs birtokába jut a gyermek, aki nem hiszi, próbálja meg nem bánom, akár a 4—5 éves kicsikével is.

Kellemesen telt el a leckeóra, holnap számon kérjük a tanulást, csak rángatom a ruhámat s a gyermekek utánozzák és berregik az r-et, újból bemutatjuk a betűjét s meghagyjuk nekik, hogy ahol csak látni fogják ezt a hágaskodó kutyust, rángassák meg szépen a ruhájukat és berregjék a r-et. Újságot adunk a kezükbe s ők abban nagyon sok berregő kis kutyusra fognak akadni, odahaza pedig bizonyára apjuknak-anyjuknak is kedveskednek vele.

De hát hogy Páncél lelkész ur szavaival éljek — mire való a gyermeket a jelekkel, a gesztusokkal is megterhelni?

A gyakorlat is bebizonyította már, hogy midőn az így eltanított betűalak a gyermek látószervére hat, elsőbb jelenik meg a jel emlékezete, amely aztán nyomban előidéz a betű megfelelő hangját is, és így a jelnek, a mimikának az olvasástanítás első fokán bámulatos és semmivel sem pótolható haszna van. Teherrel nem jár, ellenkezőleg, örömet szerzünk vele a gyermekeknek, akikre ez a kis mozgás csakis elevenítőleg hat.

Hat-nyolc hét alatt a kisbetűk országában teljesen jártasak lesznek kicsikéink, azokat szavakká is összekapcsolják és akkorrá a könyvet nem ingyen rongálásra, hanem valóságos olvasásra fogják használni.

Ölészertinek tartottam, hogy ezzel a nem tanügyi egyének is megismerkedjenek, mert bizony iskolámban már megtörtént, hogy számottevő tekintély egyre integette gesztikulálva olvasó netulioimat, hogy csak tegyék le a kezeiket.

Leteszik ők, sőt el is feledik, hogy valaha jelek nélkül is tudtak olvasni, akkor, amidőn annyi jártasságot, mondhatni önállóságot szereztek az olvasásban, hogy maguktól belátják, mikép a jelek már fölöslegesek.

Ez rendszerint karácsony táján szokott bekövetkezni.

Alsócsa, 1908. augusztus 9.

Kodrea György,  
áll. isk. tanító.

## H I R E K.

### Üdvös miniszteri rendelet.

Rendkívül érdekes miniszteri rendeletet kapott városunk polgármestere: Hersényi Imre. Ez a miniszteri rendelet a hatósági húsmészárszék felállítására vonatkozik, mellyel már nálunk foglalkoznak s egyuttal rendez a hús-vizsgálat kérdését is. A belügyminiszter rendelete különösen állategészségügyi szempontból bir kiváló jelentőséggel s megmenti a polgárokat attól, hogy beteg állat húsát vásárolják oly árban, mint az egészséges állatét.

Ezelőtt, ha egy állatnak pl. köröm-

baja volt, a mészáros olcsóbban vásárolta meg, de a húsát azért csak olyan drágán adta el, mint az egészséges állatét. Pedig, ha az állat lázas, már a hús is veszít tápláló erejéből. Ez nem fordulhat elő többé a jövőben, mert ilyen húst csak a hatósági husszék árusíthat.

Különösen érdekes a rendeletnek azon része, amely kötelezővé teszi a hús-vizsgálóknak, hogy a halakat és baromfiakat is meg kell vizsgálniok és pedig nemcsak a piacon, hanem az üzletekben is, ha árulnak Fogarason pl. ilyeneket ott.

A hatósági husszék a mészárosok egyáltalán nem vásárolhatnak s egy-egy félnek, kivéve a rendelet 15. §-ában felsorolt emberbaráti intézeteket, fogházakat stb. egy napon 3 kilogramm húsánál több el nem árusítható, végül, hogy akár a vágóhidról odautalt, akár magánfelek által kimérésre átadott hús után 4% apadás betudásával, 4% részhaszon és 10% munkadíjon kívül, az alkalmazott kimérő nagyobb díjazást nem követelhet.

A hatósági székbe kerülő árat nagy marhánál kilónként 80 fillérben, a növendék-marha kusát pedig kilónként 70 fillérben állapítják meg a községek, illetve a városi tanács, fentartván maguknak azt a jogot, hogy az árat a piaci árak hullámzásához képest, esetenként újra meg újra megállapítsák.

A húsárakat úgy a székekben, mint a hentes-üzletekben az egyes fajok és testrészek szerint külön e célra szolgáló táblán, szembeöltő helyen kifüggeszteni köteles s azon mészárszék, hol növendék marhahus kerül kimérésre f. évi augusztus hó 1-ével „Növendék marhahus“, illetve „Bivalyhus“ feliratu táblával láttatnak el. Növendék-marhának tekintetik az állat: nyugoti faj marhánál 2 hónapos korától 2 éves koráig, magyar fajtánál 2 hónapos korától 3 éves koráig, mely húsokkal együtt ugyanazon ázékben csak bivalyhus árusítható.

Ezekből folyólag azon székekben, hol nagy marha árusítatik, borjuk 4 hetes kortól kéthónapos korukig, kivéve azt, ha az állat hathónapos korát túl nem haladta, de állandóan tejjel tápláltatott — mérhető csak ki.

A növendék-marha húsának elmérésére a borju és a nagy marha húsától ezek szerint elkülönítendő lévén s így mindazok, akik növendék-marhahus árusításával kívánnak foglalkozni, ezen szándékukat a tanácshoz folyó évi augusztus 1-ső napjáig annyival is inkább be kellett jelenteniök, mert ellenkező esetben a rendelet 98. §-ában foglaltak értelmében a növendék-marhahus kimérését a hatósági székbe fogják utalni.

Ezekben kívántuk röviden ezt az üdvös miniszteri rendeletet ismertetni s erre a n. é. közönség b. figyelmét ezutal is felhívjuk, mert ez mindenkit érdekel.

Ez a rendelet alaposan megrendszabályozza a gazdag, elbizakodott mészárosokat, csak az a fő, hogy ez a miniszteri rendelet ne legyen írott malaszt csupán, hanem a város polgármestere szigoruan ellenőriztesse azt, hogy a mészárosok ki ne fogjanak ez üdvös miniszteri rendeleten! Most már fő a szigorú és pontos ellenőrzés az összes mészárszékben.

Hahmy Gyula.

— Személyi hír. Wittich József brassói kir. törvényszéki elnök Fogarasra, a kir. járásbíróság ügyvitelének megvizsgálása céljából e hó 7-én érkezett és mindent rendben találván, ma, 16-án távozik körünkből.

— Istentisztelet. Dicsőségesen uralkodó I. Ferencz József, Ó cs. és apostoli királyi Felsége születése napján, az ünnepélyes hálaadó istentisztelet d. e. 9 órakor; Szent István I-ső apostoli királyunk ünnepén pedig 10 órakor lesz megtartva a helybeli róm. kat. templomban.

— Diákmulatság. E hó 25-én, az édes vakáció vége felé, a fogarasi diákok nyári mulatságot rendeznek a „Páris” szállóban, műsorral egybekötve. A műsor öt pontból áll és változatosságával, a szereplők ügyességével bizonyára nagy vonzerőt fog gyakorolni. A mulatság védnökei sorában a város egész intelligenciája szerepel. A műsor a következő: 1. Nyitány, előadja az ifjusági zenekar, Izsáki Ella, Horváth Irénke, Kaufmann Sorolta és Walther Ilonka kisasszonyok közreműködésével. 2. A miniszterelnök bálja. Vigjáték. Előadják: Pap Ilonka, Lux Irma kisasszonyok és Schorscher János, Győrbíró István, Knöpfler Zsigmond. 3. Hegedű kvarsett. 4. Két levél. Magánjelenet, előadja Halbreich Rózsika. 5. Induló, előadja az ifjusági zenekar. A vidámnak és sikerültnek ígérkező mulatság iránt városszerte nagy az érdeklődés.

— Ó cs. és kir. Apostoli Felsége születésnapja alkalmából f. hó 17-én este fél 8 órától 9 óráig a Ferenc József téren tüzene tartatik. Ezen ünnepély fényének emelése céljából nevezett tér a villanytelep részéről teljesen ki lesz világítva, s hogy ezen ünnepély méltósága teljesen kialakuljon, felkérem a Ferenc-József-tér lakóit, hogy ablakaikat 17-én este mennél fényesebben világítsák ki. Fogaras, 1908. augusztus hó 12-én. Kiss Árpád rendőrkapitány. Agilis rendőrkapitányunk ezen intézkedését ajánljuk az illetők b. figyelmébe.

— Tánmulatság. F. hó 8-án zajlott le a kereskedő ifjak tánmulatsága a Mexikó kerthelyiségekben. A fenyőgalyakkal, lampionokkal, tarka-barka lobogócskákcal és szőnyegekkel izlésesen feldiszitett táncterem szép számú és jókedvű közönséget fogadott be ezuttal. A pirkadó hajnal már régen felvette a versenyt a teremben égő villanyos fényvel, amikor az erkölcsileg és anyagilag egyaránt sikerült mulatság véget ért.

— Az új szeszadó törvény folytán úgy mint minden szesz ára, a világhírű Brázay sósorszesz ára is drágább lesz már szeptember hó 1-étől kezdődőleg. Azért mindenki saját érdekében cselekszik, ha szükségletét még e hó folyamán, szeptember hó elseje előtt szerzi be. A Brázay sósorszesz — mint ismeretes — mindenütt kapható.

— Nyilvános nyugtázás és köszönet. A kereskedő ifjak folyó hó 8-án megtartott tánmulatságán felülfizették: Schul Henrik, ifj. Novák János, Hirschhorn Lipót, Thierfeld Dávid, Racu Jenő, Fleissig Henrik, Rothschild Lipót, Neumann Izsák, Hódás Gyula, Kőolaj-finomító-gyár Brassó 10—10 koronát; özv. Goldberger S.-né, Hirschhorn Mayer, Berkó Adolf 7—7 kor.-t; Halbreich Izidor 6 kor.-t; Steinburgi Pildner Viktor, Licht Lipót, Borsay Géza, Cráciun József, Ebrenwald Mór, ifj. Schul Henrik, Klitner Lajos, János Ernő, Dr. Halász László Cegléd, Copony Márton Brassó, Nehrer Sándor, Borsay Ferenc 5—5 kor.-t; Neumann Bernát, Neumann Lipót, Goldberger Imre, Wazek Adolf, Hermann János, Taglicht József 4—4 kor.-t; Herschdörfer Izidor 3 kor. 40 fillért; Deutsch Lipót, Woittitz Gustaw Bécs, Ettinger & Bader, Thierfeld Henrik, Moiret F. Ödön Budapest, Zerkovitz Max & Jalo Wien 3—3 koronát; Licht Simon, Kacsinka Julián, Krausz Géza, Hirschhorn Lipmann, Dr. Lóthe Lajos, Madácsi Gyula, Nobel és Szabó Bpest, Thierfeld Lipót, Vogel Emanuel, Dr. Zankó Géza 2—2 koronát; özv. Klein Józsefné 1 kor. 60 fillért; Schul Ödön, Janovics Ferenc, Kaufmann Bernát, özv. Fleissig L.-né, Krempeis Károly 1—1 koronát; Székely Manó,

Péterfy, Taglicht Samu, Forstner Aladár, Gerő Gábor, Löffler Abrahám, Halbreich Albert, Palliardi Leo, Fleischer János, Welther János 40—40 fillért. A nemesszívű adományozóknak ezuton fejezi hálás köszönetét a rendezőség.

— Az új lakáspénzek. Az áll. tisztviselők az 1908. évi állami költségvetési törvény alapján magasabb lakáspénzt kapnak, ez év okt. 1-étől. Régóta szükséges ez, mert hiszen már csak itt, Fogarason is legtöbb tisztviselő a fizetéséből kénytelen lakpénzt pótolni. Ez az újabb lakbér sem felel ugyan meg a jogos követelménynek, mert hát még mindig nincs a katonai lakáspénzekkel egyenlővé téve. Alapul a IX. fiz. oszt. megfelelő lakások bérének átlagát vették, ezeket a pénzügyigazgatóságok iratták össze, azért járt Fogarason is legutóbb a kiküldött közeg. De így ismét csak a tisztviselők huzzák a rövidebbet, mert több mint bizonyos, hogy a háziurak, amint észreveszik a lakbér többletet, azonnal felemelik megint a lakbért. Sőt sok helyen kevesebbet vallanak be, mint amennyi tényleg a lakbér. Már most, ha az illető összeírók a mostani béreket veszik alapul és a háziurak a mostani alacsonyabb lakbért vallják be, hogy azonnal felemeljék a bevallás után, ugy a tisztviselők újabb 10 évig huzhatják az igát. Reméljük azonban, hogy a saját érdekükben is ugy a tisztviselő lakók, mint az összeírók erre a körülményre tekintettel lesznek, a háziurak pedig megelégednek az eddigi stájerolással és lehetővé teszik, hogy a legtöbb terhet viselő tisztviselők végre legalább annyira jussanak, hogy lakbérüket ne kelljen pótolniok.

— Gyermekrabló cigányok. A fogaras-brassói helyi érdekű vasút építési munkálatainál történt, hogy a hajtányon utazó mérnök és munkások Mundra állomáson egy jajveszkelő oláh asszonyt találtak, aki elpanaszolta, hogy kőbor cigányok épen most rabolták el 4 éves kis leányát, itt szaladtak el a cigányok a vasut mentén. A hajtányon rögtön utána mentek a karavánnak, utolérték őket és a réten kaszáló munkásokat maguk mellé véve megállították a cigányokat. Az egyik kocsiban meg is találták a kis leányt, akit a cigányok barnára mázoltak, hogy ne ismerhessék fel a gyermeket. Az egész sátoralja cigányt Sárkányba kísérték.

— Magyar otthon. Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejárattal, villanyvilágítással. Rézágak, fürdők, kitűnő konyha. Olcsó árak. Főherceg Sándor utca 30 szám. Budapest.

— Késelések. Nem is mulatság, ha vér nem folyik, ezt tartja az oláh közmondás. Nos hát ennek eleget is tettek Strézakerisorán e hó 9-én, amikor is négy lakodalom és négy késelés szenzációja tartotta lázban a lakoságot. Az ötödik késelés is e napon történt, még pedig apa és fiu között. A fiu ugyanis nem volt megelégedve a neki adott földdel és szemrehányásaira apja késsel felelt, amit észrevétlenül döfött mitsem sejtő fia oldalába. A fiu most élet-halállal vívódva fekszik.

— Gondnokválasztás a Tanítók Házában. A magyar tanítószág legáldásosabb alapítása a Tanítók Háza, melyben középiskolát végzett, egyetemre vagy más felsőbb iskolába járó tanítófiúk nyernek ellátást a tanulás ideje alatt. A budapesti Tanítók Házának folyó hó 22-én gondnokot választanak, kinek feladata a tanítófiúk ellátására és előhaladására felügyelni. 11 pályázó jelentkezett. Azok között van Máthé József marosvásárhelyi állami isk. igazgató, a maros-tordamegyei Tanítóegyesület régi érdemes elnöke, a Székely Tanúgy szerkesztője, a Székely-Társaság-ok egyik alapítója, a Székely Szövetség főtitkára s mint ilyen a székely kérdéseknek egyik alapos ismerője, leglelkesebb és legkitartóbb harcosa. Melléje csoportosult a magyar tanítószág jó nagy része. Megérdemli, hogy támogassa az egész tanítószág, különösen támogassák az erdélyrészi tanítók, kiknek szövetségében alelnök s kikkel 23 év óta együtt dolgozik. Ha a tanítószág támogatja és a gondnoki állásba emeli őt, az ügynek tesz szolgálatot vele. Máthé a közélet terén

kipróbált ember, erős hazafi. Ajánljuk őt a magyarnemzeti kultúra exponált területeiken elismert bajnok-tanítói figyelmébe és támogatásába. Menjenek fel aug. 22-én Budára és válasszák meg.

— Augusztusi vásárok. Vidékünkön aug. hóban még vásár lesz 18-án Voilán, 23-án Kiskapus, Sárkány, 27-én Alsóvisten.

— Új ipartelep. Örömmel értesülünk, hogy hazánk legnagyobb ipartelep, az előnyösen ismert Bohn-féle téglagyárak most Békéscsabán is nagyszabású telepet létesít. A tulajdonosok elismert szakavatottsága és erélyessége bizonyára ezen új telepet is rövid idő alatt elsőrendű iparteleppé fogja emelni.

— A kutya. Már annyiszor kiadta a rendőrség a parancsot, hogy a kutyákat láncra és szájkosárral kell vezetni, de nem tartják be. Így folyó hó 3-án egy kapitány kutyája az uton a katonával monve egy Kolcea András nevű 8—10 éves kis fiunak a nyakába ugrott s az arcát jól összekarmolta. Kérjük a rendőrséget, intézkedjék, hogy a kutyákat ezentul csak szájkosárral legyen szabad az uton vinni.

## KÖZGAZDASÁG.

### Jegyzőkönyv.

Folytatás és vége.

X-ik p. a.

Olvastatnak a következő miniszteri leiratok: 341. eln. sz., mellyel „Magyarország Földmiveiészügye 1906. évben” c. mű megküldetett. — 17041/VIII-3. földm. miniszter ajánlja Csárics Sándort gyümölcsözők berendezésére. — 998. eln. sz. Földm. miniszter „fatenyésztes” c. művet küldi. — 32500—VII/1. sz. földm. min. a gazdasági munkások közvetítésével üzletszerűen foglalkozó ügynökökről. — 1612. eln. sz. földm. min. „a vadőr” c. művet küldi. — 3309/IV-1. földm. min. „A Magyarország területén az 1908. évben állami ménekkel létesített fedetési állomások stb.” c. művet megküldi. — 26979. sz. a. keresk. miniszter értesít, hogy a benzín elárúsítására a kőolajipar részvénytársaság debreceni cég nyirbaktai gyárát is bevonta. — 2633. eln. sz. a. földm. min. „A gazdasági tudósítók évkönyve 1908. évre” c. művet küldi. — 2460. el. sz. a. földm. min. „A legújabb állami telepítések Magyarországon” c. művet küldi. — 82900—3. sz. a. földm. min. a répabogár irtását elrendeli. — 30125—VIII-1. sz. a. földm. miniszter a kertinövények mikénti szállítására vonatkozó rendeletét közli. — 2461. eln. sz. a. „A világ 1907. évi gabonatermése” c. művet küldi. — 2316. eln. sz. a. „A nemesfűz termelése” c. művet küldi. — 5040/VII—1/908. sz. a. földm. min. értesít, hogy a nemzetközi mezőgazdasági intézet létesítése tárgyában Romániában tartandó kongresszuson Magyarország képviselőt Miklósvári Miklós Ödön főrendiházi tagot küldötte ki. — 43094/VII-3. sz. a. földm. min. figyelmezteti a gazdasági Egyesületeket, hogy a hozzá intézett kérelmek és számadások mindenkor az elnök vagy helyettese és a titkár által irandók alá. — 33037/LX—B. sz. a. földm. min. értesít, hogy a hadügyminiszter beszüntette a viharágyúzáshoz szükséges löpor kedvezményes árban való eladását. — 43304/VII—2. sz. a. földm. min. a cs. és kir., valamint a m. kir. honvédség terménybeli anyagjárandóság beszerzésének eljárási módját ismerteti.

A felolvasott és ismertett miniszteri rendeletek tudomásul vétettek s a megküldött művek a könyvtárba elhelyeztetni határozattak.

XI-ik p. a. Folyó ügyek.

Olvastatnak a következő ikt. sz. ügydarabok:

8492. 108. A lópatkolási tanfolyamra vonatkozó előterjesztések.

85. A dohány árának emelése.

83. 88. A multévi termés átlagos kimutatása.

93. 94. Fogaras polgármester kérése.

119. sz. a. A temesújvári megyei gazd. egylet átírata.



elárúsításra vagy kimérésre jogosultsággal bíró személyek birtokában 10 liter, más háztartásokban pedig a családfő birtokában 5 liter tiszta alkoholt meg nem halad, azt nem kell bejelenteni. Minden más esetben a szabad forgalomba már átment összes készlet, ideértve a pótdó alá nem eső 10, illetve 5 liternyi mennyiséget is, bejelentendő.

A kis tartályokban lévő illatszerek, ha súlyuk 1 kilogrammnál nem tesz többet, nem esnek a bejelentés kötelezettsége alá.

A bejelentések az ide csatolt minta szerinti szerkesztendőek. A bejelentéshez szükséges iratok az előállítás költségei megértése mellett minden pénzügyi szakasznál és Budapesten a fogyasztási adóhivatalnál is kaphatók.

A készletek bejelentése és a készletek után esedékes pótdónak befizetése a birtokosnak képezi köteleességét.

Az egy ugyanazon fél birtokában ugyanabban a községben (városban) habár különböző helyiségekben lévő folyadékok egy bejelentésbe foglalhatók, de az ugyanazon fél birtokában különböző községekben (városokban) lévő égetett szeszes folyadékokról községenként külön-külön bejelentések teendők.

Liköröknél és roszolinnál, ha a cukortartalom egy hektoliter folyadéknál legalább 10 kilogrammot tesz, az alkoholtartalmat nem kell bejelenteni, hanem jogosítva van a fél az egész ilyen likör-, illetve roszoliskészlet hektoliterenként 35 hektoliterfok alkohollal bejelenteni. Ha ezt a kedvezményt az e nemű folyadékok egész készletére nézve együttesen nem veszi igénybe, akkor az egész készletnek tényleges alkoholtartalma jelentendő be.

A pótdó alá eső bármely eszenciánál, illatszereknél, kozmetikus cikkeknek, gyógyszernek és gyógyászati készítményeknek, azok alkoholtartalmának bejelentése mellőzhető, tekintet nélkül arra, hogy a folyadékok mily mennyiségben vannak készletben.

Azok az alkohol mennyiségek, melyek a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg Bosznia vagy Hercegovina területéről az 1894. évi XV. t.-cikk, illetőleg az ezt módosító 1899. évi XVII. t.-c. szerinti szabályszerű eljárás mellett még az 1908. évi szeptember hó 1-ső napját megelőző időben utaltattak át a magyar szent korona országainak területére, ide azonban csak folyó évi szeptember hó 1-ső napján, vagy azután érkeznek be, a most hivatkozott törvényekben körülírt eljárás kivül további bejelentési kötelezettség alá nem esnek.

Minden más olyan esetben azonban, midőn a bejelentés kötelezettsége alá eső égetett szeszes folyadékok az 1908. évi szeptember hó három első napján szállítás alatt állanak, anélkül, hogy már bejelentve és pótdóval megadóztatva lennének, a bejelentés megtétele és a pótdó befizetése az áru átvevőjének képezi köteleességét, ki a bejelentést a szesz megérkezésétől számítva legkésőbb 48 óra alatt megtenni köteles.

Ha az 1908. évi szeptember hó 1-én meglevő égetett szeszes folyadékok készletének a fentiek szerinti bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkohol mennyiség 10 százalékkal csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a hivatalos felvételnél megállapítottak: az 1908. évi XXVIII. t.-c. 121. §. értelmében az így megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitétt pótdó 4-szeres összegétől annak 8-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alkalmaztatik.

A bejelentésben foglalt másnemű valótlanosságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fenytetnek.

Brassó, 1908. augusztus 5-én.

Szenti Bálint,  
kir. tan. pénzügyigazgató.

### CSEMEGESZŐLŐT

legszebb fehér és piros chássalast 5 kilónként 3 koronáért, óriási őszibarackot 4 koronáért, finom fajalmát, zamatos körtét és szilvát 2 koronáért szállít:

MÜLLER I. szőlőtelepe,  
Kiskunhalas.

## Elektrotechnikai-Szakiskola

laboratoriummal és tanműhellyel egybekötve.

Szakiskola a teljes elektrotechnika és géptan számára.

POZSONY, WALLON-UTCA 14. SZÁM.

F. é. szeptember 3-6 között vannak a beiratások az I. időszakba oly tanulók számára, kik

**Elektrikusoknak**  
(Gyári hivatalnokok stb.)

akarják magukat úgy elméletileg, mint gyakorlatilag (2 évfolyam alatt) kiképeztetni. Felvételi kor: 14-től 24 évig. — Képzettség: 3-4 közép- vagy polgári iskola, kereskedelmi vagy ipariskola.

Az elektromos erő állandóan növekedő alkalmazása erő átvitele és világítási célokra, továbbá kémiai gyárakban stb. stb. a t. szülőkre (gyámok) nézve ajánlatossá teszi fiaikat (gyámfiukat) fent nevezett intézetbe való beiratkozás által ezen ép oly szép, mint reményteljes pályára küldeni. Jelentkezni minden nap lehet.

Az intézet internátussal van egybekötve.

Kívánatra az igazgatóság prospektust küld és kérdezősködésekre postafordultával felel.

**Az igazgatóság.**

## Hölgyek

— részére nélkülözhetetlen! —

Legjobb szépítőszert a

Földes-féle **MARGIT CRÈME**

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát, (Mitesser) és minden más bőrbajot. Kisimítja a ráncokat és a arcot fehérré, simává varásolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT CIKKEK: Margit-hölgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fill., Margit-fogfog 1 kor., Margit-arcvíz 1 kor. Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és illatszerkereskedésben.

Postán utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése után küldi a készítő: Földes Kelemen, Arad.

Főraktár Fogarason: Dr. Kontes-  
veller K., Hermann P. J.,  
Steinburg A. P.

Páratlan és csodás hatású.

Óvakodjunk utánzatoktól.



## BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

Kitünő hatású vese- és hólyagbajoknál.

SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESITETT,  
**rendkívül üdítő asztali víz.**

Üdít, gyógyít! Orvosiilag ajánlva.

Ivógymódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővénképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

**Muschung buziasí gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.**

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

## Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküküllőm.)

### faiskolái

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m.: magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pószméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, diszoserjéket, gyümölcsfa vadoncokat, sövénynek valót, tülevelű fákat, rózsákat stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

### Kiadó üzlethelyiség!

Teleki-utca 9. szám alatt levő

### üzlethelyiség,

mely 3 szoba, konyha, pince,

és kertből áll

**azonnal kiadó.**

Értekezni lehet a  
kiadóhivatalban.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy lakásomat Nagyszébenből FOGARASBA helyeztem át s itt a

borbélytságot

házhoz járva, jutányos árak mellett tovább folytatom.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradok tisztelettel

**Némety Mihály,**  
Fazakas-utca 24. sz.

## Titanit biztonsági robbantószergyár

### CEIPEK ÉS TÁRSAI TRENCSEN.

Az első biztonsági robbantószergyár Magyarországon.

A „Titanit“ ütés, hő, surlódás, nyomás iránt teljesen érzéketlen.

A „Titanit“ nem fagy meg.

Robbantó erejére, repesztőképességére nézve az eddig ismert összes brizans robbantóanyagokkal versenyez.

Kezelése egyszerű és teljesen veszélytelen.

A Titanitra nem vonatkoznak a keresk. és belügyminiszteriumok azon óvrendelei, melyek a többi robbantószerkezetre nézve elengedhetetlenek.

Vasuti és gőzhajó állomásokon a szállítmányok mint bármely más szállítmány kezelhetnek. De a fogyasztóknál is bárhol elhelyezhető.

Szállítása nem úgy mint a többi robbantószerkezé explosív vonattal, hanem bármely vonattal, hajóval és postával, bármely időben történhetik.

A Titanit ára a robbantószerkek napi árát sohasem fogja túlhaladni. Kísérleteket a gyár műszaki mérnöke bármikor és bárhol a gyár költségén szívesen végez és a Titanit fenti előnyeit be is igazolja.

Az államnak első szaktekintélyei is megerősítették a Titanitnak itt felsorolt összes kiváló tulajdonait és előnyeit.

A gyár január hóban üzembe lépett és bármely megrendelést a legpontosabban teljesíteni képes.

Egyedüli központi raktár és elárusítási képviselő: Brassó, Háromszék, Csik, Udvarhely, Nagyküküllő, Fogaras és Szeben megyékre:

**ALBERTFY és THEIL Brassó,**

ahonnan minden rendelmények gyorsan eszközöltetnek.



**CLAYTON & SHUTTLEWORTH**  
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

**Locomobil és gőzcséplőgépek,**

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

szorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, földmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

## BOHN M. és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

### BOHN-FÉLE TEGLAGYÁRAK

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

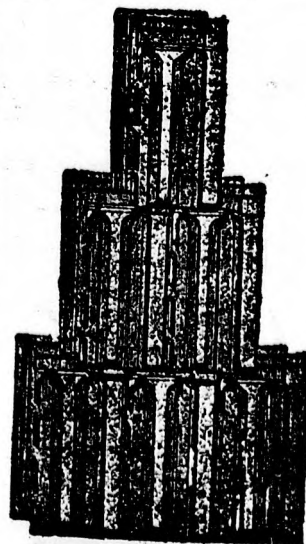
Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák! — Alapított 1864.

**50 millió évi gyártás!**

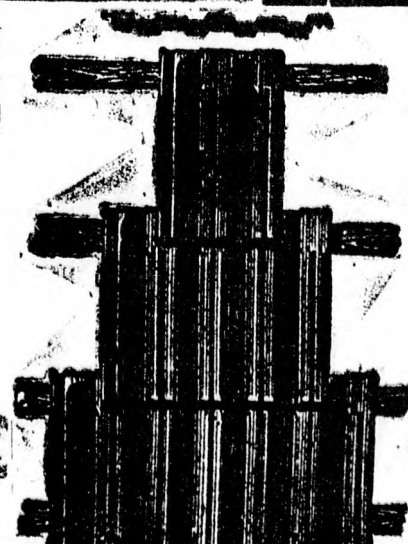
a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből

VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalm. biztonsági átfedő-cserepek. Legelőkelőbb, legszebb tetőzet.



Nagykikindai gyártmány.  
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-cserep 272. szám.



Zsombolyai gyártmány. — Szab. biztonsági préselt átfedő cserep 253. sz.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

# „METEOR” szálloda

Budapest, Erzsébet-körút 6.

Tulajdonos:

**Rendes Szidor.**

120 kényelmesen berendezett szoba. Melegvizfűtés. Teljes 24 órai liftszoigálat. Vácuum-Cleaner. Fürdők a házban. Szállodai automobil. Szalonok, társalgók.

Figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak. Feltétlen tisztaság. Fekvés a Keleti és Nyugati pályaudvar között. A technika minden vivmányaival felszerelve. A város központján.

☛ SZOBÁK 4 KORONÁTÓL. ☛

**V**an szerencsém a tisztelt közönség tudomására hozni, miszerint

**önállóan vállalok**

szakmámba vágó munkát u. m.:

☛ tervet, ☛  
költségvetést, építkezést stb.

**NAGY JÁNOS,**

áll. iparisk. végzett kőműves mester.

Női divatterem!

☛ NŐI DIVATTEREM! ☛

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani helyben, Kalapos-utca 21. sz. alatt fennálló

**női divattermemet,**

hol az igen tisztelt hölgyközönség legkényesebb igényeinek minden tekintetben megfelelhetek.

Szives pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

☛ **Theil Malvina.** ☛

Női divatterem!

☛

☛ NŐI DIVATTEREM! ☛

## Butor-eladás.

Teljes ebédlő és hálószoba butorzat, valamint egyéb lak- és konyhaberendezési tárgyak szabad kézből egyenként is olcsón

☛ ELADATNAK ☛

**Oesterreicher Zsigmondnál**

Páris szállodában, Fogarason.

Ugyanott egy kevésbé használt CIMBALOM is **ELADÓ.**

☛ Egy teljesen új ☛

**könyvszekrény**

olcsó áron

☛ **ELADÓ.** ☛

Bővebbet

☛ a kiadóhivatalban. ☛

# PÉNZ

KÖLCSENT

kieszköziünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatiszteknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelezvényre 10—30 éves törlesztésre 6—6 $\frac{1}{2}$ % kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Minden köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában, mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunkban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérdezősködésnél okvetlen megirandó a kölcsöntkérő neve, állása, lakhelye, kara, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy van-e biztosítási kötvénye. Ezek közzlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítással szolgálunk. Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön felvétele után fizetendő.

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcahitelt nagyobb kereskedőknek, vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre, értékpapírokra, katonai házassági óvadéokra, vidéki takarékpénztárak és bankok részvényeire egy nap alatt legolcsóbban folyósíthatunk. Kérdezősködéshez válaszbélyeg csatolandó.

**Gerő Testvérek,**

törvsz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

# Portland-Cement-Gyár

☛ **Brassóban.** ☛

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.